Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

RODICA CHIRIACESCU

DICȚIONAR MITOLOGIC

EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2012

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Sauerwein, Leigh, *La Mythologie Navajo,* Actes Sud, Paris, 2004 (*Mitologia Navaho,* colecția „Mituri fundamentale", traducere Rodica Chiriacescu, Meteor Press, București, 2004);

Taloș, Ion, *Gândirea magico-religioasă la români,* Dicționar, Editura Enciclopedică, București, 2001;

Tardy, Anne, *Mithologie tibétaine,* Actes Sud, Paris, 2001 (*Mitologia tibetană,* colecția Mituri fundamentale", traducere Rodica Chiriacescu, Meteor Press, București, 2004);

Taube, Karlk, *Mytes aztèques et mayas,* Seuil, Paris, 1995;

Thibaud, Robert Jacques, *Dictionnaire de mythologie et de simbolique nordique et germanique,* Édition Dervy, Paris, 1997

Thibaud, Robert Jacques, *Dictionnaire de mythologie et de simbolique égyptienne,* Édition Dervy, Paris,1996;

Thibaud, Robert Jacques, *Dictionnaire de mythologie et de simbolique celte,* Édition Dervy, Paris, 1995.

INDICE

Cuvânt înainte 5

A

Abdal (Avdal) 7
Abeona 7
Abnauayuh 7
Abnoga 7
Aboteni 7
Abrakax 8
Academos 8
Acala 8
Acastus 8
Acca Laurentia 9
Achelus 9
Acheron 9
Acoran 9
Acteon 9
Adad 9
Adapa 9
Adeona 9
Ādibūddha 10
Adishesha 10
Aditī 10
Aditya 10
Adomankana 10
Adonis (Adon) 10
Adraste (Adrastos) 11
Adrasteia 11
Aeacus 11
Aeetes (Aietes) 11
Aegir 11
Aesiri 11
Aeternitas 12
Afrodita (Aphrodite) 12
Afsati 12
Agamemnon 12
Agastya 12
Agathodaimon 13
Agave. 13
Agdistis 13
Agenor 13
Aghiuță 13
Agni 13
Agreskui 13
Agué Taroyo 14
Ahalyâ 14
Ahar 14
Ahelos (Achelus) 14
Ahile 14
Ahpuch 15
Ahti (Ahto) 15
Ahura-Mazda (Ohrmazd) ... 15
Aiakos (Aeacus) 15
Aiax 15
Aiolos 16
Aion 16
Airâvata 16
Aitvaras 16
Aizen Miyo-o 16
Akh 17
Akkruva 17
Alalu 17
Alberich 17
Alcmena 17
Alcmeon 17
Aleodor-împărat 18
Alfheim (Alfaheim) 18
Allilat (Allat) 18
Aloizi 18
Alviss 18
Amalivaka 18
Amalteea (Amalthea) 18
Ama (Ame)-no-Uzume 19
Amaravâtî 19
Amaterasu (Omi Kami) 19
Amazoane 20
Amentet (Imentet) 20
Amfion (Amphion) 20
Amfitrite (Amphitrite) 20
Amida 20
Aminon 21
Amirani 21
Amitâbha 21
Amma 21
Ammavaru 22
Ammit 22
Amon 22
Amor 22
Amphiaraos 23
Amphion 23
Amphitrite 23
Ana / Anu 23
Anahita 23
Anala 23
Anangama 23
Ananke 23
Ananta 23
Anat 24
Anchise 24
Andromaca 24
Andromeda 24
Andvari 25
Angekok 25
Angra-Mainyu 25
Angrboda 25
Anhur (Anhuret) 25
Anila 25
Anna Perenna 25
Anshar 26
Anteu 26
Antigona 26
Antiope 26
Antzwa 27
An(u) 27
Anubis 27
Anuket (Anukis) 28
Anun 28
Anunnaki 28
Anzu 28
Ao 28
Apa 28
Apam-napat 28
Apa Sâmbetei 29
Apis 29
Apofis (Apophis) 29
Apollo 29
Apophis 30
Apsara 30
Apsu 30
Aquilon 30
Arahne 30
Aramazd (Armaz) 31
Aranyâni 31
Arcadia 31
Arcas 31
Arduinna 31
Ares 31
Aretusa 31
Arew 32
Argonauți 32
Argus 32
Ariadna 32
Arinna 33
Arion 33
Aristeu 33
Arjuna 33
Artemis 33
Arthur 34
Aruna 34
Aruru 34
Arvales 34
Ascaniu 35
Asgard 35
Ashnan 35
Ashvini 36
Asklepios 36
Askr 36
Assur 36
Astarte 36
Asteria 37

libris.RO
Pentru pasionații de cărți și cititori

Astreea ... 37
Astreos (Astreus) ... 37
Astria (Astreea) ... 37
As Toci ... 37
Astyanax ... 37
Asura ... 37
Asvini ... 38
Ataensic ... 38
Atalanta ... 38
Atargatis ... 38
Ate ... 39
Atena (Athena) ... 39
Athamas ... 39
Athar ... 40
Atharavan ... 40
Athena ... 40
Athirat ... 40
Atlantide ... 40
Atlas ... 40
Atlaua ... 40
Atnatu ... 40
Aton ... 40
Atotarho ... 41
Atreu (Atreos) ... 41
Atropos ... 41
Attar ... 41
Attis ... 42
Atum ... 42
Audhumla ... 42
Aurboda ... 42
Austri ... 43
Aurora ... 43
Auster ... 43
Autonoe ... 43
Avalokiteshvara ... 43
Avestița ... 43
Awd Dzuary ... 44
Awonawilona ... 44
Aydia Wedo ... 44
Aytar ... 44
Aziz ... 44

B

Ba ... 45
Baal ... 45
Baau(t) ... 46
Baba Cloanța ... 46
Baba Dochia ... 46
Baba Iaga ... 46
Bacabi ... 46
Bacante ... 46
Bacchus ... 47
Bachue ... 47
Bagadjimbiri ... 47
Baiame ... 47
Balam-Acab ... 47
Balam-Quitze ... 48
Balarâma ... 48
Balaur ... 48
Baldr (Baldur) ... 48
Bali ... 49
Balor ... 49
Bangputis ... 49
Bardo Thödol ... 49
Barz ... 49
Bastet ... 50
Batara Guru ... 50
Batraz ... 50
Baubis ... 50
Baucis ... 50
Bătălia finală ... 50
Bel ... 50
Belenus ... 51
Beli ... 51
Bellerofon (Bellerophon) ... 51
Bellona ... 51
Belobog („Zeul Alb") ... 51
Belos (Belus) ... 51
Bendis ... 52
Benu ... 52
Benzai-Ten ... 52
Berchta ... 52
Berenice ... 52
Bergelmir ... 52
Berserkr ... 53
Bestla ... 53
Bhairava ... 53
Bhaishajyaguru ... 53
Bharata ... 53
Bhîma ... 54
Bhrigu ... 54
Bhuta ... 54
Bhûtadâmara ... 54
Bia ... 54
Bifröst ... 54
Bishamon ... 54
Bi-Xia ... 55
Blajini ... 55
Boand (Boann, Boyn) ... 55
Bochica ... 55
Bodhisattva ... 56
Bona Dea ... 56
Boreas ... 56
Borebore ... 56
Bor(r) (Bur) ... 57
Boyn ... 57
Bragi ... 57
Brahmâ ... 57
Brahmâchârini ... 57
Briareu (Briareos) ... 57
Brigit ... 58
Brihâspati ... 58
Brisingamen (Brising) ... 58
Brokk(r) ... 59
Brunhilda ... 59
Buddha ... 59
Budha ... 60
Bundjil ... 60
Bur ... 60
Buri ... 60
Butsu ... 61

C

Cabiri ... 62
Cacus ... 62
Cadmus (Cadmos) ... 62
Caelus ... 62
Cagn ... 62
Cai Shen ... 63
Calchas ... 63
Caliope (Kalliope) ... 63
Calipso (Calypso) ... 63
Callisto ... 63
Calul năzdrăvan ... 63
Calul troian ... 64
Calypso ... 64
Camaxtli ... 64
Camene ... 64
Carmenta ... 64
Caron (Charon) ... 64
Cartea Morților ... 65
Cassandra ... 65
Cassiopeia ... 65
Castor și Pollux ... 66
Caturmahârâjas ... 66
Căciula fermecată ... 66
Căpcăun ... 67
Cățelul Pământului ... 67
Câmpiile Elizee ... 67
Cântecul Nibelungilor ... 67
Cei cinci împărați mitici ... 69
Cei patru fii ai lui Horus ... 69
„Cei șapte împotriva Tebei" 69
Cei șapte zei ai fericirii ... 69
Cei trei Augești ... 70
Cenn Cruach ... 70
Centauri ... 70
Centeotl (Chicomecoatl) ... 70
Centzon Huitzana ... 71
Cerber ... 71
Ceres ... 71
Cernobog („Zeul Negru") ... 71
Cernunnos ... 71
Cerridwen (Kerridwen) ... 72
Ceto ... 72
Chaak ... 72
Chalchiuhtlicue ... 72
Chalmecatecutli ... 73
Chandra ... 73
Chandraganta ... 73
Chang-E ... 73
Chantico ... 74
Charibda ... 74
Charon ... 74
Charun ... 74
Chenghuang ... 74
Chenresi ... 75
Chepre (Chepri) ... 75
Chia ... 75
Chibchachun ... 75
Chicomecoatl ... 75
Chikap Kamui ... 76
Chiron (Hiron) ... 76
Chiyou ... 76
Chloris ... 76
Cian ... 76
Cibele (Cybele) ... 77
Ciclopi ... 77
Cihuacoatl ... 77
Cilix ... 78
Cinteotl ... 78
Cipactonal ... 78
Circe ... 78
Citatlonac ... 78
Citlaincue ... 78
Clementia ... 78
Climene (Clymene) ... 78
Clio ... 79
Clitemnestra ... 79
Clymene ... 79
Coatlicue ... 79
Cocalus ... 80
Cocijo ... 80
Coiotul ... 80
Colhida ... 80
Coloanele lui Hercule ... 80
Concordia ... 81
Consus ... 81
Copia ... 81
Coribanți ... 81
Cornul abundenței ... 81
Coyolxauhqui ... 81
Cratos ... 82
Creon ... 82
Creusa ... 82
Crios ... 82
Cromm Cruach ... 82
Cronos ... 83
Cuchulainn ... 83
Cucumatz ... 84
Cupidon ... 84
Cureți ... 84
Cybele ... 84

D

Dabatopeios ... 85
Dafne (Daphne) ... 85
Dafnis (Daphnis) ... 85
Dagan (Dagon) ... 85
Dagda ... 86
Dagon. ... 86
Dag(r) ... 86
Dahaka (Dahak) ... 86
Daikoku (Daikokuten) ... 86
Dainn ... 87
Daitya ... 87
Dajbog ... 87
Dajda ... 87
Dâkinî ... 87
Daksha ... 88
Dali ... 88
Damballa (Damballah) ... 88
Damkina ... 89
Damu ... 89
Dana/Danu ... 89
Danaë ... 89
Danaide ... 89
Dânava ... 89
Danû ... 90
Danubius ... 90
Daphne ... 90
Daphnis ... 90
Daramulun ... 90
Dardanus ... 90
Dattâtreya ... 90
Dayan Degereki ... 91
Da Yu ... 91
Dea Dia ... 91
Dechtine ... 91
Dedal ... 91
Deian(e)ira ... 91
Deichtire (Dechtine) ... 92
Deidamia ... 92
Deimos ... 92
Dekla ... 92
Delfi (Delphi) ... 92
Delling(r) 92
Delphi ... 92
Demeter ... 93
Deucalion (Deukalion) ... 93
Devi ... 93
Dhanvantari ... 94
Dhara (Dharani) ... 94
Dharma ... 94
Dhritarâshtra ... 94
Dhruva ... 94
Dhyâni-Bodhisattva ... 94
Dhyâni-Buddha ... 94
Diana ... 94
Diancecht ... 94
Didilia ... 95
Dido (Didona, Elissa) ... 95
Dievas (Dievs la letoni) ... 95
Dike ... 95
Dilga ... 96
Diomede ... 96
Dione ... 96
Dionysos ... 97
Dioscuri ... 97
Discordia ... 98
Disire (Idise) ... 98
Dis Pater ... 98
Diti ... 98
Dizang ... 98
Djanggawal ... 99
Dodola ... 99
Dolia ... 99
Dolichenus ... 99
Domnișoara pădurilor ... 99
Domovoi ... 100
Dôn ... 100
Donanade ... 100
Donar ... 100
Doris ... 100
Dôsojin (Dorokujin) ... 100
Dragobete ... 101
Draupadî ... 101
Draupnir ... 101
Drăgaică (Sânziene) ... 101
Driade (Dryade) ... 102
Drishtadyumna ... 102
Drona ... 102
Dryade ... 102
Dryon ... 102
Dumuzi ... 103
Durgâ ... 103
Dvâpara ... 103
Dyaus Pitar ... 103

E

Ea ... 104
Eacus (Aiakos, Aeacus) .. 104
Ebisu (Yebisu) ... 104
Echidna ... 105
Echion ... 105
Echo ... 105
Eddele. ... 105
Eecatl ... 106
Egeria ... 106
Egeu ... 106
Égigérö Fa ... 106
Egist ... 106
Ehecatl ... 107
Einherjar ... 107
Eir ... 107
Eirene ... 107
Eitri (Sindri) ... 107
Ek Chuah ... 107
El ... 108
Elagabal ... 108
Eldhrimnir ... 108
Electra ... 108
Elena ... 108
Eleusis ... 109

Libris.ro
Pentru pentru oameni și cărți

Elfi ... 109
Elissa ... 110
Elivagar ... 110
Ellil ... 110
Elpis ... 110
Embla ... 110
Emma-O ... 110
Empusa ... 110
Endymion ... 110
Enea ... 111
Eneadă ... 112
Enki ... 112
Enkidu ... 112
Enkimdu ... 113
Enlil (Ellil, la akkadieni) . 113
Enmesarra ... 113
Ennugi ... 113
Enyo ... 113
Eol (Aiolos) ... 114
Eos ... 114
Epaphos (Epaphus) ... 114
Epimeteu (Epimetheu) ... 114
Epona ... 114
Erato ... 114
Erebos ... 115
Erectheu ... 115
Ereshkigal ... 115
Erinii ... 115
Eris ... 115
Eriu ... 116
Erlik ... 116
Eros ... 116
Erra ... 116
Erzuli ... 116
Esculap ... 117
Eshmun ... 117
Eshtan ... 117
Estanatlehi ... 117
Eteocle ... 117
Eternitas (Aeternitas) ... 117
Eumenide ... 117
Euridice ... 117
Eurinome (Eurynome) ... 118
Euristeu ... 118
Europa ... 118
Eurus ... 118
Eurynome ... 118
Euterpe ... 119
Evandru ... 119

F

Fa (Ifa) ... 120
Faeton (Phaeton) ... 120
Fafnir ... 120
Fama ... 120
Faro ... 121
Fauni ... 121
Faunus ... 121
Favonius ... 121
Făt-Frumos ... 121
Febris ... 122
Fedra (Phaedra) ... 122
Fei Lian ... 122
Felicitas ... 122
Fenghuang ... 122
Feng Po/Bo ... 123
Fenrir ... 123
Feronia ... 123
Fides ... 124
Filemon și Baucis ... 124
Filipii (sau Martinii) ... 124
Filoctet (Philoctetes) ... 124
Finn (Finn Mac Cumaill) . 125
Fjalar(r) ... 125
Fjörgyn (Jörd) ... 126
Fjörgynn ... 126
Flămânzilă (Fomilă, Foametea Pământului) ... 126
Flora ... 126
Fo ... 126
Fomori ... 126
Fontus (Fons, Fontanus) . 127
Fornax ... 127
Fornjotr ... 127
Forseti ... 127
Fortuna ... 127
Frații Arvali ... 127
Fravashi ... 127
Freki ... 128
Freyja ... 128
Freyr ... 128
Frigg ... 129
Fudô Myôô ... 129
Fukurokuju ... 129
Fulla ... 130
Furii ... 130
Furor ... 130
Fuxi (Fu Xi) ... 130
Fu Xing ... 131

G

Gabija ... 132
Gabjauja ... 132
Gaia (Gaea, Gea, Ge) ... 132
Gaki ... 133
Galar(r) ... 133
Galateia (Galateea) ... 133
Galeru ... 133
Gandharva ... 133
Ganesh ... 134
Ganimede (Ganymede) ... 134
Gao-Yao (Kao-Yao) ... 134
Garm ... 135
Garuda ... 135
Gaunab ... 135
Gautama ... 135
Gâyatri ... 135
Gea (Ge) ... 136
Geb ... 136
Gebeleizis ... 136
Geirröd(r) ... 136
Genii, spirite semidivine 137
Gerd(r) ... 137
Geri și Freki ... 138
Gerilă ... 138
Geryon(eu) ... 138
Geshtinanna ... 138
Ghilgamesh ... 138
Ghmerti ... 139
Gibil ... 139
Gigantomahie ... 139
Giganți ... 139
Giltine ... 140
Ginnungagap ... 140
Gizzida ... 140
Gjalp și Greip ... 140
Glauce ... 140
Glaucos ... 140
Gluskap (Glooscap) ... 141
Glycon ... 141
Gna(a) ... 141
Gnomi ... 141
Gobelin ... 142
Godai Myôô ... 142
Godheim ... 142
Goibniu ... 142
Gonggong (Gong Gong) . 142
Gordias (Gordius) ... 143
Gorgone ... 143
Graie ... 143
Grani ... 143
Grații ... 144
Grădina Hesperidelor ... 144
Greip ... 144
Grifon ... 144
Guan-Di (Kuan-Ti) ... 144
Guan-Yin (Kuan-Yin) ... 144
Gucumatz (Cucumatz) ... 145
Gudatrigakwitl ... 145
Gudrun ... 145
Gula ... 145
Gullinkambi ... 146
Gun ... 146
Gunnlöd ... 146
Gunther ... 146
Gwynfyd ... 147
Gwyon ... 147
Gyes (Gyges) ... 147

H

Ha ... 148
Hachiman ... 148
Haddad-Rimmon ... 148
Hades ... 148
Hagen ... 149
Hah ... 149
Hahiman (Hachiman) ... 149
Haig ... 149
Hainuwele ... 149
Hamadriade ... 149
Hanumân ... 150
Haoma ... 150
Haos ... 150
Hapy ... 150
Harite ... 151
Harmonia ... 151
Harpii ... 151
Haruspicii ... 151
Hathor ... 151
Haumea ... 152
Hayagriva ... 152
Hebat ... 152
Hebe ... 153
He-Bo (Ho Po) ... 153
Hecate ... 153
Hector ... 153
Hecuba ... 154
Hefaistos (Hephaistos) ... 154
Heh (Hah, Huh) ... 155
Heidrun ... 155
Heimdall ... 155
Hekatonkheires ... 156
Hel ... 156
Helenus ... 156
Heliade ... 156
Helios ... 157
Hell ... 157
Hemsut ... 157
Heng ... 157
Hephaistos ... 157
Heqat ... 157
Hera ... 158
Herakles (Hercule) ... 158
Hercle ... 160
Hercule ... 160
Herjan ... 160
Hermafrodit (Hermaphroditos) ... 160
Hermes ... 161
Hermes Trismegistul ... 161
Hermiona ... 161
Hermod(r) ... 162
Hesione ... 162
Hesperide ... 162
Hesperis ... 162
Hesperos ... 162
Hestia ... 163
Hesus ... 163
Hiade (Hyade) ... 163
Hidra din Lerna ... 163
Hidromel ... 163
Hila (Sila) ... 164
Himen (Hymenaios) ... 164
Himera (Hymera) ... 164
Hina ... 164
Hina-ahu-one ... 165
Hinzelmann ... 165
Hippolyte ... 165
Hippolytus ... 165
Hiranyagarbhâ ... 166
Hiranyakashipu ... 166
Hiron ... 166
Hler ... 166
Hnum ... 166
Höd(r) ... 166
Hoenir (Hönir) ... 166
Holzfräulein ... 167
Hönir ... 167
Hoori ... 167
Ho Po ... 167
Hore (Horai, Horae) ... 167
Horus ... 168
Hotei ... 168
Hreidmar ... 168
Hrungnir ... 168
Hu ... 169
Huangdi (Huang Ti) ... 169
Hubal ... 170
Huehueteotl ... 170
Hugin și Munin ... 170
Huh ... 170
Huitaca ... 170
Huitzilopochtli ... 170
Humbaba ... 171
Hunab-Ku ... 171
Hunahpu ... 171
Hunhau ... 172
Huracan (Hurrican) ... 172
Hvergelmir ... 172
Hyade ... 172
Hygiea ... 172
Hymenaios ... 172
Hymera ... 172
Hymir ... 172
Hymr ... 173
Hyperion ... 173
Hypnos ... 173
Hyrrokin ... 173

I

Ianus ... 174
Iapet ... 174
Iarba fiarelor ... 174
Iarilo ... 174
Iasion ... 175
Iason ... 175
Iașcier ... 175
Iavi ... 176
Icar ... 176
Ida ... 176
Idise ... 176
Idunn ... 176
Iele ... 176
Ifa ... 177
Ifigenia (Iphigenia) ... 177
Igigi ... 177
Ihy ... 177
Ikenga ... 177
Ikshvaku ... 178
Ilâ (Ida) ... 178
Ileana Cosânzeana ... 178
Iliada ... 178
Ilithyia ... 178
Ilmarinen ... 179
Ilmatar (Luonnotar) ... 179
Imentet ... 180
Imhotep ... 180
Inanna ... 180
Inari ... 181
Indra ... 181
Ino ... 182
Inti ... 182
Io ... 182
Iocasta ... 183
Iolaos ... 183
Iphigenia ... 183
Iphitos (Iphitus) ... 183
Iqui-Balam ... 184
Ira ... 184
Irene (Eirene) ... 184
Iris ... 184
Ishkur ... 184
Ishtar ... 184
Ishtemu ... 184
Ishum ... 184
Isis ... 185
Itzamna ... 185
Itzpapalotl ... 186
Iuno Lucina ... 186
Iunona (Iuno) ... 186
Iupiter ... 186
Iustitia ... 187
Iuturna ... 187
Iuventas ... 187
Ivaldi ... 187
Ixchel (Ix Chel) ... 188
Ixion ... 188
Ix Tab ... 188
Izanagi ... 188
Izanami ... 189

J

Jahnu ... 190
Jamadagni ... 190

Libris.ro
Pasiune pentru oameni și cărți

Jambhala ... 190
Jata ... 190
Jila ... 191
Jimmu-Tenno ... 191
Jiva (Jila) ... 191
Jizo Bosatsu ... 191
Jocurile Pitice (Pythice) .. 191
Joimăriță ... 191
Jörd ... 192
Jörnmungand(r) ... 192
Jötunheim(r) 192
Jötunn (la plural Jötnar) .. 192
Jumis ... 192
Jurojin ... 192

K

Ka ... 193
Kabta ... 193
Kagutsuchi ... 193
Kahukura ... 193
Kaj ... 193
Kâla ... 194
Kalervo (Kaleva) ... 194
Kalevala ... 194
Kâlî („Cea Neagră") ... 194
Kalliope ... 194
Kalunga (Karunga) ... 194
Kama ... 195
Kamadhenu ... 195
Kami (Kamui) ... 195
Kamui Fuchi ... 195
Kanaloa ... 196
Kandakoro Kamui ... 196
Kâne (Milohai) ... 196
Kao-Yao ... 196
Karavai ... 196
Karma ... 196
Kârtavîryarjuna ... 197
Kârttikeya ... 197
Kâshyapa ... 197
Kaurava ... 198
Kekrops ... 198
Keremet ... 198
Keresaspa ... 198
Kerridwen ... 198
Keto ... 198
Khepri ... 199
Khnum ... 199
Ki ... 199
Kibuka ... 199
Kikimora ... 199
Kingu ... 199
Kishar ... 200
Kobold ... 200
Koios ... 200
Kojiki ... 200
Kolpia(h) ... 201
Ko-no-hana Sakuyo Hime201
Kon-Tiki ... 201
Kothar ... 201
Krishna ... 201
Ksitigarbha ... 202
Ku (Kukailimoku,
Ku Ka Ilimoku) ... 202
Kuan-Ti ... 202
Kuan-Yin ... 203
Kubera ... 203
Kukailimoku ... 203
Kukulkan ... 203
Kulla ... 203
Kullervo ... 203
Kumarbi ... 204
Kunmanggur ... 204
Kupalo ... 205
Kurdalagon ... 205
Kurma ... 205
Kurukulla 205
Kvasir ... 205
Kwannon ... 205

L

Lada ... 206
Ladon ... 206
Laeradr ... 206
Laerte ... 206
Lahamu ... 206
Lahar ... 206
Lahmu ... 206
Laima ... 207
Laka ... 207
Lakshmi (Laxmi) ... 207
Lamia ... 207
Lampade ... 208
Laocoon ... 208
Laomedon ... 208
Lara ... 208
Lari ... 208
Larva ... 209
Larvae (sau Lemuri) ... 209
Latinus ... 209
Latona ... 209
Laurin ... 209
Laverna ... 209
Lavinia ... 209
Laxmi ... 210
Leda ... 210
Legba ... 210
Lei Gong ... 210
Lei Zu ... 211
Lelia ... 211
Lelwani ... 211
Lestrigoni ... 211
Lemminkäinen ... 211
Lemuri ... 212
Lethe ... 212
Leto ... 212
Leza ... 212
Libație ... 212
Libertas ... 212
Libitina ... 212
Licentia 213
Licorn (Unicorn) ... 213
Lif și Lifthrasir ... 213
Lightafaheim ... 213
Liho (Likho) ... 213
Lima și Limentinus ... 213
Limnade ... 213
Lir (Llyr) ... 213
Litlong ... 214
Ljösalfheim ... 214
Llyr ... 214
Lodur(r) ... 214
Lokapâla ... 214
Loki ... 214
Lono ... 215
Lotofagi ... 215
Loucou (Loukou) ... 215
Louhi ... 215
Loukou ... 216
Lu Ban ... 216
Lucifer ... 216
Lug ... 216
Luna ... 216
Luonnotar ... 217
Lu Xing ... 217
Lycaon ... 217
Lycomede ... 217
Lyssa ... 217

M

Maat ... 218
Mac Greine ... 218
Macha ... 218
Machaon ... 218
Macuilxochitl ... 218
Mafdet ... 219
Magni și Modi ... 219
Mahâbhârata ... 219
Mahabodhisattva ... 219
Mahakala ... 220
Mahatala ... 220
Mahucutah ... 220
Maia ... 220
Maitreya ... 221
Maitreyi ... 221
Makarom ... 221
Make-make ... 221
Makoš (Mokoš) ... 221
Malaki t'Olu k'Waig ... 222
Malik-Taus ... 222
Malsum ... 222

Mama Ocllo ... 222
Mama Quilla ... 222
Mamet ... 222
Manahan ... 222
Manannan (Mac Lir) ... 222
Manasâ ... 222
Manat ... 223
Manawyddan (Fab Llyr) . 223
Manco Capac ... 223
Mangal(a) ... 223
Manheim ... 223
Mani ... 223
Manitu ... 224
Manjushri ... 224
Manu (Vaisvasvata Manu)224
Marduk ... 225
Marica ... 225
Marte (Mars) ... 225
Martinii ... 226
Maruți ... 226
Mâtali ... 226
Matuta ... 226
Maui ... 226
Mawu–Lisa ... 227
Mâyâ ... 227
Mayahuel ... 227
Mărul discordiei ... 227
Medeea ... 228
Medos ... 228
Meduza ... 228
Megara ... 228
Meleager ... 229
Meliade ... 229
Melpomene ... 229
Melqart ... 229
Melusine ... 230
Men ... 230
Menade ... 230
Menakâ ... 230
Menelau ... 230
Menoetius ... 231
Menrva ... 231
Menulis ... 231
Mercur ... 231
Meropa ... 231
Meskhenet ... 231
Metis ... 232
Mictlan ... 232
Mictlantlecuhtli ... 232
Midas ... 232
Midgard ... 233
Midgarsorm ... 233
Midir ... 233
Milesieni ... 233
Mimir ... 233
Min ... 234
Minerva ... 234
Minos ... 234
Minotaur ... 235
Misterele Eleusine ... 235
Mitra (Mithra) ... 235
Mitnal ... 236
Mixcoatl ... 236
Mjöllnir ... 236
Mnemosina (Mnemosyne) 236
Mnevis ... 236
Moire ... 237
Mokoš ... 237
Moloh 237
Momos ... 237
Morena ... 237
Morfeu (Morpheus) ... 237
Morrigan ... 237
Moshiriakane Kamui ... 238
Mot ... 238
Mrityu ... 238
Muma Pădurii ... 238
Muncile lui Herakles ... 239
Muninn ... 240
Murava 240
Muspellheim ... 240
Mut ... 240
Muze ... 240

N

Naastrand ... 241
Nabu ... 241
Nâga ... 241
Naglfar ... 242
Naiade ... 242
Namaka ... 242
Nammu ... 242
Namtar ... 242
Nanabozho ... 242
Nanahuatzin ... 243
Nanaya ... 243
Nanna ... 243
Nanshe ... 244
Nârada ... 244
Naraka ... 244
Narcis ... 244
Narți ... 244
Narvi (Narfi, Nari) ... 245
Nauplios ... 245
Nausicaa ... 245
Navi ... 245
Nedolia ... 245
Nefertum ... 245
Neith ... 246
Nekhbet ... 246
Neleus ... 246
Nemesis ... 246
Neoptolem ... 247
Nephele ... 247
Nephthys ... 247
Nepri (Neper) ... 248
Neptun ... 248
Nereide ... 248
Nereus ... 248
Nergal ... 248
Nerthus ... 248
Nessus (Nessos) ... 249
Nestor ... 249
Nibelheim ... 249
Nibelungi ... 249
Nidavellir ... 249
Nidhögg(r) ... 250
Niflheim (Hellheim) ... 250
Nike ... 250
Nimfe ... 250
Ningal ... 250
Ningirsu ... 250
Ninhursag ... 250
Ninigi-no-Mikoto ... 251
Nininsinna ... 251
Ninkarrak ... 251
Ninlil ... 251
Ninsun ... 251
Ninurta ... 251
Niobe ... 251
Nirriti ... 252
Nirvâna ... 252
Nisaba ... 252
Njörd(r) ... 252
Norne ... 252
Nortia ... 253
Nott ... 253
Notus ... 253
Nuada ... 253
Num ... 254
Numbakulla ... 254
Numeria ... 254
Numi-Torum ... 254
Nun ... 254
Nut ... 254
Nuwa (Nu Wa) ... 255
Nyamye ... 255
Nyx ... 256

O

Oannes ... 257
Obatala ... 257
Ocean (Okeanos) ... 257
Oceanide ... 257
Ochilă ... 257
Od(hr) ... 258
Odin ... 258
Odiseea ... 259
Odiseu ... 259
Oedip ... 259
Oengus (Mac Oc) ... 260
Oenone ... 260

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Ogma (Ogmios la gali) ... 260
Ogun ... 261
Ohrmazd ... 261
Oisin ... 261
Okeanos ... 261
Okuninushi ... 261
Olafat ... 262
Olifat ... 262
Olimp ... 262
Olofaet (Olafat, Olifat) ... 262
Olokun ... 262
Olorun ... 262
Ometeotl ... 263
Omphalos ... 263
Ondine ... 263
Oniros ... 264
Onuris ... 264
Ophion (Ophioneus) ... 264
Ops ... 264
Orbetele Pământului ... 264
Oreade ... 264
Oreste ... 264
Orfeu (Orpheus) ... 265
Orion ... 265
Orpheus ... 266
Orthos (Orthros) ... 266
Osiris ... 266
Ostara ... 267
Oxomoco ... 267
Oxum ... 267
Oya ... 267

P

Pabothkwe ... 268
Pachacamac ... 268
Pachamama ... 268
Pacharurac ... 268
Paen (Paian) ... 269
Palamede ... 269
Pales ... 269
Palladium ... 269
Pallas ... 269
Pan ... 270
Pândava ... 270
Pandora ... 270
Pangu (Pan Gu) ... 270
Panicke ... 271
Papa ... 271
Paparudă ... 271
Parashurâma ... 271
Parce ... 271
Paris ... 272
Parjanya ... 272
Pârvati ... 272
Pasiphaë ... 273
Patecatl ... 273
Patolos ... 273
Patrocle ... 273
Paventia ... 273
Pax ... 273
Păsări-Lăţi-Lungilă ... 274
Pegas ... 274
Pélé ... 274
Peleu ... 274
Pelias ... 275
Pellervo ... 275
Pelops ... 275
Pemba ... 276
Penaţi ... 276
Penelopa ... 276
Penteu (Pentheus) ... 276
Perchta (Berctha) ... 277
Pergrubius ... 277
Perkunas ... 277
Persefona ... 277
Perses ... 278
Perseu ... 278
Perun ... 278
Phaedra ... 279
Phaeton ... 279
Phaon ... 279
Philoctetes ... 279
Phobos ... 279
Phoenix ... 279
Phoibe (Phoebe) ... 280
Phorcys ... 280
Phrixos ... 280
Piaza Bună şi Piaza Rea . 280
Picus ... 280
Pietas ... 280
Pilade (Pylade) ... 280
Piltzintecuhtli ... 280
Pinga ... 281
Pleiade ... 281
Pluto(n) ... 281
Podarge ... 281
Pohjola ... 281
Polifem ... 281
Polydor ... 282
Polynice ... 282
Pomona ... 282
Pontos ... 283
Popol Vuh ... 283
Poseidon ... 283
Potrimpos ... 284
Prahlad ... 284
Prâjâpati ... 284
Priam ... 284
Priap (Priapus) ... 285
Prithivi ... 285
Prometeu ... 286
Proserpina ... 286
Proteus ... 286
Psyche ... 286
Ptah ... 287
Pudicitia ... 287
Pulastya ... 287
Puluga ... 287
Purâna ... 288
Purusha ... 288
Pûshan ... 289
Pygmalion ... 289
Pylade ... 289
Pyrrha ... 289
Pyrrhus ... 289
Pythia ... 289
Pyton ... 290

Q

Qat ... 291
Quawteaht ... 291
Quetzalcoatl ... 291
Quinuamama ... 292
Quirinus ... 292

R

Râ ... 294
Ragnarök ... 295
Râhu ... 295
Râkshasa ... 296
Râma ... 296
Râmâyana ... 296
Ran ... 297
Rangi şi Papa ... 297
Rata ... 298
Ratî ... 298
Râvana ... 298
Rê ... 298
Regin ... 299
Remus ... 299
Renenutet ... 299
Repun Kamui ... 299
Rhadhamantus ... 299
Rhea ... 299
Rhea Silvia ... 300
Rhiannon ... 300
Rigveda ... 300
Rind ... 300
Robigo ... 301
Rod ... 301
Romulus ... 301
Rudra ... 302
Rukmini ... 302
Rusalii ... 303
Rusalce ... 303

S

Sabazius ... 304
Saehrimnir ... 304
Saga ... 304

Sakuntalâ ... 304
Salus ... 305
Sampsa Pellervoinen ... 305
Saoshyant ... 305
Sarasvatî ... 305
Sarpedon ... 306
Saruta-Hiko ... 306
Satet ... 306
Sâtî ... 306
Satiri ... 306
Satis (Satet) ... 306
Saturn ... 307
Saule ... 307
Savitar ... 307
Sâvitrî ... 307
Sânziene ... 307
Scylla ... 307
Sedna ... 308
Sekhmet ... 308
Selene ... 309
Selket (Selkis) ... 309
Semele ... 309
Semo Sancus ... 309
Sengen-Sama ... 309
Seshat ... 310
Seth ... 310
Setilă ... 311
Sfarmă-Piatră ... 311
Sfânta Duminică ... 311
Sfânta Miercuri ... 311
Sfânta Vineri ... 311
Sfinxul ... 311
Shamash ... 312
Shango ... 312
Shang Ti ... 313
Shan hai jing ... 313
Shani ... 313
Shawuska ... 313
Shennong (Shen Nong) ... 313
Shesa (Shesha) ... 313
Shiotsuchi ... 314
Shiva ... 314
Shu ... 315
Shukra ... 315
Shu Lao (Shu Xing) ... 315
Shun ... 315
Shu Xing ... 316
Sia ... 316
Sibile ... 316
Sidh ... 316
Siegfried (Sigurd) ... 317
Sif ... 317
Sigurd ... 317
Sigyn ... 317
Sila ... 317
Silenus ... 317
Silvanus ... 317
Sîn ... 317
Sindri ... 317
Sirene ... 318
Sisif ... 318
Sîtâ ... 318
Skadi ... 318
Skanda ... 319
Sköll ... 319
Sobek ... 319
Sokaris ... 319
Sol ... 319
Soma ... 320
Somnus ... 320
Soslan ... 320
Spes ... 320
Spiriduş ... 320
Sporíš ... 320
Statu-palmă-barbă-cot ... 321
Stratim ... 321
Strâmbă-Lemne ... 321
Stribog ... 321
Strigoi ... 321
Styx ... 322
Surabhi ... 322
Surt(r) ... 322
Sûrya ... 322
Susano-o ... 323
Svarog ... 323
Svartalfheim ... 323
Sviatovit ... 324
Syrdon ... 324
Syrinx ... 324

Ş

Şarpele din Midgard ... 325
Ştima Apei ... 325

T

Tabiti ... 326
Tagamaling ... 326
Tages ... 326
Tajin ... 326
Takanakpsaluk ... 326
Talos ... 326
Tammuz ... 327
Tane (Tane Mahuta) ... 327
Tangaroa ... 327
Tängri (Tengri) ... 328
Tanit(h) ... 328
Tantal (Tantalos) ... 328
Târâ ... 328
Taranis ... 329
Tartar (Tartaros) ... 329
Tatsu ... 329
Tawhiri ... 329
Tawiskaron ... 330
Tefnut ... 330
Teharonhiawagon ... 330
Telamon ... 331
Telemah ... 331
Telipinu (Telepinu) ... 331
Tellus ... 332
Temaukel ... 332
Tengri ... 332
Teonanacatl ... 332
Tepeu ... 332
Terminus ... 332
Teseu (Theseu) ... 333
Teshub ... 334
Teteoinan ... 335
Tethys ... 335
Teutates ... 335
Textele piramidelor ... 335
Tezcatlipoca ... 335
Thalia ... 336
Thanatos ... 336
Thaumas ... 336
Theia ... 337
Themis ... 337
Theseu ... 337
Thetis ... 337
Thor ... 337
Thot ... 338
Thrym(r) ... 339
Thurşi ... 339
Thyeste ... 339
Tiamat ... 339
Tiberinus ... 340
Tiki ... 340
Timaukel ... 340
Tindareu (Tyndareos) ... 340
Tinia / Tins ... 340
Tinirau ... 340
Tir ... 341
Tirawa ... 341
Tiresias ... 341
Titani ... 342
Titanomahia ... 342
Tlaloc ... 342
Tlazolteotl ... 342
Tloque Nahuaque ... 343
Tonacatecuhtli ... 343
(Totatus) ... 343
Triglav ... 343
Trimûrti ... 343
Triptolem (Triptolemos) . 344
Triton ... 344
Trivia ... 344
Troll ... 344
Tsui-Goab ... 344
Tsukuyomi ... 344
Tu ... 345
Tuatha de Danann ... 345
Tuireann ... 345
Tumatauenga ... 345

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Turnus ... 346
Tutatis ... 346
Tyche ... 346
Tyndareos ... 346
Typhon ... 346
Tyr ... 346

U

Uadjet ... 347
Uan (Uanna) ... 347
Ukemochi (Uke Moki) ... 347
Ukko Ylijumala ... 347
Ülgen ... 348
Ulise (Odiseu) ... 348
Ull ... 349
Ullikummi ... 350
Ulu-Toyon ... 350
Umai ... 350
Uni / Thalna ... 350
Unicorn, v. Licorn. ... 350
Unkulukulu ... 350
Upanişade ... 351
Upuaut ... 351
Upulero ... 351
Urania ... 351
Uranos (Uranus) ... 351
Ursitoare ... 352
Uryzmaeg ... 352
Usha(s) ... 352
Utnapishti ... 352
Utu ... 352
Uzza ... 353
Uzume ... 353

V

Vacuna ... 354
Väinämöinen ... 354
Vaishampâyana ... 355
Vaishravana ... 355
Vaisvasvata Manu ... 355
Vajrabhairava ... 355
Vajratârâ ... 355
Vajravârâhi ... 355
Vajrayoginî ... 355
Vali ... 355
Valkirii ... 356
Vamâna ... 356
Vampir ... 356
Vanaheim ... 357
Vaniri (Vani) ... 357
Varuna ... 357
Vashista ... 357
Vasu ... 357
Vasudhârâ ... 358
Vâsuki ... 358
Vâyu ... 358
Vârcolac ... 358
Vâlvă ... 359
Ve ... 359
Vede ... 359
Veles ... 360
Velinas (Velnias) ... 360
Venus ... 360
Verethraghna ... 360
Vertumnus (Vortumnus) . 360
Vesta ... 361
Vestale ... 361
Victoria ... 361
Vidar ... 361
Vili şi Ve ... 362
Viracocha ... 362
Virudhaka ... 363
Virûpâksa ... 363
Vishnu ... 363
Vishrava ... 364
Vishvâkarma ... 364
Vishvâmitra ... 364
Vodeanoi ... 364
Voltumna ... 365
Volturnus (Vulturnus) ... 365
Völuspa ... 365
Völva ... 365
Vör ... 365
Vortumnus ... 365
Vritra ... 365
Vucub-Caquix ... 366
Vulcan (Vulcanus) ... 366
Vulturnus ... 366
Vyâsa ... 366

W

Wakan Tanka ... 367
Wakonda ... 367
Walhalla ... 367
Wallallo ... 368
Waralden Olmai ... 368
Watauinewa ... 368
Wels ... 368
Wen-Chang ... 368
Winabosho ... 369
Wodan ... 369
Wunekau ... 369

X

Xamen Ek (Xaman Ek) ... 370
Xalpen ... 370
Xcacau ... 370
Xelhua ... 370
Xibalba (Xibalbay) ... 370
Xiezhai ... 371
Xihe ... 371
Xilonen ... 371
Xipe Totec ... 371
Xi Shen ... 372
Xiuhtecuhtli ... 372
Xi Wang Mu ... 372
Xochipilli ... 373
Xochiquetzal ... 373
Xolotl 373
Xpiyacoc ... 374

Y

Yacatecuhtli ... 375
Yaksha ... 375
Yakushi ... 375
Yam ... 375
Yama ... 376
Yamântaka ... 376
Yamî ... 377
Yamunâ ... 377
Yangdi ... 377
Yao ... 377
Yao-Shih ... 377
Yebisu ... 377
Yggdrasill ... 378
Yi ... 378
Yi Jing ... 379
Yima ... 379
Ymir ... 379
Yin şi Yang ... 380
Yo ... 380
Yu (Da Yu) ... 380
Yudhishthira ... 381
Yu Huang ... 381
Yuma ... 381
Yum Kaax ... 382
Yu Qiang ... 382

Z

Zagreus ... 383
Zamolxis ... 383
Zang-E ... 383
Zâne ... 383
Zburătorul ... 384
Zeiţa îndepărtată ... 384
Zelos ... 384
Zemyna ... 384
Zephyros ... 384
Zeus ... 385
Zhurong (Zhu Rong) ... 386
Zlidni ... 386
Zmeu ... 386
Zorilă ... 387
Zurvan Akarana ... 387
Bibliografie ... 388

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Redactor: Doina Florea
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Angelica Mălăescu

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CHIRIACESCU, RODICA
Dicționar mitologic / Chiriacescu Rodica. - București : Editura Universitară, 2012
ISBN 978-606-591-490-2

81'374.2:291.13(100)+291.214(100)=135.1

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786065914902

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2012
Editura Universitară
Director: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 /319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE
comenzi@editurauniversitara.ro
O.P. 15, C.P. 35, București
www.editurauniversitara.ro

B-dul Tudor Vladimirescu, nr. 31, sector 5, București, ROMÂNIA
fedprint tipografie
Tel.: 411.00.55; 411.47.76 office@fedprint.ro

CUVÂNT ÎNAINTE

Un dicționar de mitologie care vine, în primul rând, în sprjinul școlii, oferind elevilor o prezentare de ansamblu asupra miturilor și legendelor lumii antice. Un dicționar care explică rolul și rostul fiecărei zeități în societatea pe care a tutelat-o, importanța pe care a avut-o în înfruntarea cu forțele întunecate ale Răului, stabilind astfel ordinea și echilibrul universului. Vor fi astfel înțelese referirile directe sau aluziile din numeroasele lucrări literare, muzicale, reprezentări plastice, căci ar fi greu de înțeles capodoperele literaturii universale aparținând marilor scriitori, pictori, muzicieni, sculptori fără a cunoaște implicarea zeilor așa cum ne sunt prezentați de Homer în *Iliada* și *Odiseea,* de Hesiod în *Teogonia*, de Ovidiu în *Metamorfoze* (pentru a ne referi doar la lumea greco-romană, mai aproape de noi ca spațiu și spirit), dar și de importantele texte din spațiul Orientului Apropiat, al Indiei, Chinei, Egiptului, din cel nordic și germanic sau al Americii Centrale etc.

Dar nu numai școala este interesată de editarea unui astfel de dicționar. Cultura generală a fiecăruia dintre noi este, în cele din urmă, construită în jurul aceloraşi întrebări, iar articolele prezentate ne incită să ne punem întrebări fundamentale:

Sunt, desigur, amintiri dintr-un trecut îndepărtat, dar sunt ele doar atât? Cineva ne conduce? Ne-a îndrumat începuturile? Îi datorăm viața sau îi suntem indiferenți?

Iată doar câteva dintre întrebările pe care oamenii și le-au pus dintotdeauna. Și le vor pune, probabil, cât vor exista.

Iar eroii acestor mituri esențiale, fondatoare, încercând să explice și să transmită funcționarea lumii – zei, semizei, oameni cu însușiri supranaturale –, diferiți în diversele epoci sau locuri și, totuși, atât de

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

asemănători, sunt personajele acestui Dicționar care va fi neîndoielnic nu numai consultat, ci și citit, ca o lectură pasionantă, ca o poartă deschisă spre cultura universală.

Având în vedere o mai rapidă și mai ușoară consultare, articolele sunt dispuse alfabetic, iar structura dicționarului este construită pe baza unui circuit închis, astfel încât toate denumirile scrise cu caractere cursive (italice) se regăsesc în cadrul lucrării.

Autoarea

A

Abdal (Avdal) (mitologii din Caucaz), la avari, zeul vânătorii, venerat ca apărător al zimbrilor pe care îi duce la păscut, dar și al tuturor fiarelor pădurii, pedepsind pe vânătorii care încălcau regulile. I se sacrificau inima și ficatul animalului ucis. Potrivit mitului, **A.** extrăgea uneori din uterul matern câte un făt nenăscut ca să-l crească el însuși pentru a-l face păstor de zimbri.

Abeona (mitologie romană), zeița ocrotitoare a celor plecați în călătorie și a copiilor care își părăseau pentru prima oară familia, perechea ei, *Adeona,* fiind ocrotitoarea celor care soseau.

Abnauayuh (mitologii din Caucaz), la abhazi, monstru gigantic care trăia în mijlocul pădurii. Având o putere uriașă și gheare puternice, el își spinteca victimele, folosindu-se de sternul său convex ca de un topor, în timp ce le îmbrățișa. Imaginat cu ochi și nas de om și cu trupul acoperit de un păr aspru.

Abnoga (mitologie celtică), zeița Pădurii Negre, ocrotitoare a animalelor sălbatice și a izvoarelor, identificată de romani cu *Diana*.

Aboteni (mitologia triburilor din partea de NE a Himalayei), omul primordial, dar și zeul creator al oamenilor și al întregului univers. Primele trei soții i-au născut ființele cerești și terestre, iar a patra, un fiu, Abloma, strămoșul meșteșugarilor în bronz și inventatorul clopotelor. Când duhurile rele îi răpesc soțiile, **A.** își confecționează un

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

arc, amenințând că va distruge lumea, începând cu Soarele și Luna. Înspăimântate, duhurile îi restituie o soție, care îl sfătuiește să plece împreună cu băiatul într-un loc ascuns, unde ea va transporta, în două tulpini de bambus, semănăturile, animalele și primii oameni. Regăsiți și persecutați din nou de duhurile rele, vor inventa ritualul sacrificiului. Mitul lui **A.** include un triplu simbol: apariția omenirii, a civilizației pastoral-agrare și a religiei sub forma sacrificiului.

Abrakax (mitologii din Asia Mică), stăpân al celor 365 de duhuri cu însușiri diferite care reprezentau zilele anului. De la numele lui s-ar fi format cuvântul magic *abracadabra.* Considerat posesorul unor forțe vindecătoare, numele său era înscris pe amulete, unele reprezentându-l cu cap de cocoș, trup omenesc și picioare din șerpi.

Academos (mitologie greacă), erou atenian care a salvat orașul de asediul *Dioscurilor,* dezvăluind locul unde *Teseu* o ascunsese pe sora lor, *Elena.* Drept mulțumire, lui **A.** i s-au atribuit grădini în afara orașului, locuri considerate de atunci sfinte, care vor constitui originea celebrei Academii a lui Platon.

Acala (în budismul indian), zeitate protectoare a umanității, puternică și indestructibilă, luptând împotriva răului. Unul dintre „Cei cinci regi ai cunoașterii sau ai luminii". Atributele sale principale sunt sabia înțelepciunii, cu două tăișuri, care înfrânge și subjugă ura, pasiunea, ignoranța, avariția și lațul cu care înlănțuie forțele ostile (demonii). Reprezentat așezat pe o stâncă, pentru a i se sublinia fermitatea. Corespondentul său, la japonezi, este *Fudō Myōō.*

Acastus (mitologie greacă), rege în Iolcus, unul dintre argonauți, participant la uciderea mistrețului din Calydon. Soția sa Hippolyte, îndrăgostită de *Peleu* și respinsă de acesta, îl învinuiește pe nedrept că a vrut s-o necinstească. În timpul unei vânători, **A.** îl părăsește pe Peleu, lăsându-l pradă fiarelor sălbatice, dar acesta scapă cu ajutorul lui *Chiron* și, reîntors în cetate, îl ucide pe **A.** și pe soția acestuia.

Acca Laurentia (mitologie romană), soția păstorului Faustulus (cel care i-a descoperit pe Romulus și Remus în vizuina lupoaicei), mama adoptivă a lui *Romulus* și *Remus* și mama *Fraților Arvali.*

Achelus (mitologie greacă), *v. Ahelos.*

Acheron (mitologie greacă), unul dintre fluviile Infernului, braț al *Styxului,* peste care luntrașul *Caron* trecea cu barca lui sufletele morților, acestea ajungând astfel în împărăția subpământeană a lui *Hades.* Potrivit mitului, el era fiul cuplului *Helios–Gaia,* dar a fost transformat în râu și azvârlit în Infern pentru că a potolit setea *Titanilor,* când aceștia s-au răzvrătit împotriva lui Zeus.

Acoran (mitologii din Canare), zeu suprem în Gran Canaria, numit Achihuran – în Tenerife, Eraorahan – în Hierro și Abora – în La Palma. Locuia în vârful unui munte, dar cobora pentru a asculta plângerile supușilor. În timpul sărbătorilor ce i se consacrau, încetau orice războaie sau certuri.

Acteon (mitologie greacă), vânător celebru, fiul lui *Aristeu* și al *Autonoei.* Metamorfozat în cerb de zeița *Artemis,* ca pedeapsă pentru că a văzut-o goală în timp ce se scălda.

Adad (Addu, la amoriți, *Teshub* la hurriți, Haddad la arameeni) (mitologii din Mesopotamia), zeu sumerian al trăsnetului și al ploii, fiul lui *An(u)* – Cerul și al lui *Ki* – Pământul. Soția lui era Shalla. Putea distruge recoltele sau asigura belșugul lor. Animalul simbol era taurul. Reprezentat într-o mână cu un snop de fulgere, iar în alta cu un ciocan.

Adapa (mitologii din Mesopotamia), divinitate amfibie, înțelept mitic sumerian, unul dintre cei șapte strămoși înțelepți antediluvieni, cu rol prometeic, învățându-i pe oameni să lucreze pământul ca să-și obțină hrana. *v.* și *Oannes.*

Adeona (mitologie romană), *v. Abeona.*

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Ādibūddha (în budism), *Buddha* primordial, personificare a celor două mari categorii: *Dhyāni-Buddha* (Buddha ai contemplării) și *Dhyāni-Bodhisattva* (din care, ulterior, în urma unor etape succesive de creație, va apărea universul).

Adishesha (mitologie vedică), una dintre denumirile șarpelui primordial pe care se odihnește *Vishnu. v. Ananta, Shesa.*

Aditī (mitologie vedică), zeița-mamă, reprezentând ansamblul tuturor zeilor și simbolizând forța generatoare a naturii. Fecundată de *Daksha* (în același timp, tatăl ei), este mama divinităților primordiale (*Aditya*). Soră cu *Diti,* ambele devenind soțiile înțeleptului (riș) *Kāshyapa.* Zeiță binevoitoare, dă oamenilor sănătate și îi eliberează de suferințe.

Aditya (mitologie vedică), divinități primordiale, copiii zeiței *Aditī* – *Varuna* („Destinul"), *Mitra* („Prietenia"), Aryaman („Nobleța și Legile societății"), Bhaga („Partajul"), Amsha („Norocul"), cărora li se adaugă *Daksha* („Cunoscătorul ritualului"), Tvashtri („Industria"), *Sāvitrī* („Magia"), *Pūshan* („Progresul"), Shakra („Curajul"), Visvashvat („Morala") *și Vishnu* („Cunoașterea cosmică") – considerate stăpânii universului și personificări ale principiilor morale și intelectuale aflate la temelia Lumii, precum și a celor 12 luni ale anului.

Adomankana (mitologii africane), mesager divin al zeului *Nyamye,* alături de *Borebore.* După o noapte petrecută la Maimuța Neagră, care îi ospătează, cei doi se despart, **A.** plecând spre nord, unde creează Țara Oamenilor Albi (Europa), Borebore rămânând pe loc, creând Țara Oamenilor Negri (Africa).

Adonis (Adon) 1. (mitologie feniciană), zeu tânăr și frumos, personificare a morții și a renașterii ciclice a naturii. Iubit de *Astarte,* este ucis la vânătoare de un mistreț fioros. Mitul lui s-a răspândit în tot bazinul Mării Mediterane. **2.** (mitologie romană), zeu de origine feniciană, preluat cu aceleași atribuții. Născut din scoarța unui arbore, în care fusese transformată mama sa, Myrrha, din cauza unui incest inconștient, este disputat, datorită frumuseții sale, de *Persefona* și

Afrodita. Preferând-o pe Afrodita, își atrage asupra sa gelozia zeului *Ares,* îndrăgostit de zeiță, care va asmuți asupra lui un mistreț fioros. Se spune că din picăturile de sânge scurse pe locul unde a fost rănit sau din lacrimile zeiței au crescut anemone.

Adraste (Adrastos) (mitologie greacă), fiul lui Talaus, regele Argosului, socrul lui *Polynice,* pe care îl ajută în campania dusă împotriva fratelui său *Eteocle,* care nu voia să împartă cu el tronul Tebei. Expediția cunoscută sub denumirea de *„Cei șapte împotriva Tebei"* se termină cu moartea tuturor, singurul supraviețuitor fiind **A.,** salvat de calul său *Arion.* Când, după zece ani, în fruntea fiilor celor uciși, el pornește din nou împotriva Tebei, expediție numită „Epigonii", obține victoria, distruge cetatea, dar prețul plătit este viața fiului său și **A.** moare doborât de suferință.

Adrasteia (mitologie greacă), zeiță frigiană, preluată de greci ca apărătoare a celor nedreptățiți. Doica lui *Zeus* și apărătoarea acestuia împotriva lui *Cronos.*

Aeacus (mitologie grecă), *v. Eacus.*

Aeetes (Aietes) (mitologie greacă), rege al Colhidei, frate cu *Circe,* tatăl *Medeei* și deținătorul lânii de aur, căutată de *Argonauții* conduși de *Iason.*

Aegir (mitologie nordică și germanică), uriaș al mărilor și oceanului, personificare a furiei apelor, fiul lui *Fornjotr* și frate cu Logi („Focul") și Kari („Vântul"). Soția lui este zeița Ran (stăpâna regatului submarin al morții prin înec, unde ajung corăbierii și pescarii când naufragiază). Are nouă fiice, al căror nume simbolizează fiecare câte o însușire a valurilor. Reprezentat ca un bătrân cu plete și barbă albă ca spuma valurilor când se izbesc de stânci. Denumit și *Hler.*

Aesiri (mitologie nordică), cea mai importantă familie de zei (formată, în principal, din *Odin* și cei ce se înrudesc sau sunt asociați cu el), în dispută cu *Vanirii,* a doua familie importantă de zei.